

La base de dades de les Nacions Unides d'empreses còmplices dels assentaments israelians al territori ocupat de Palestina

Impacte, limitacions i oportunitats d'ús i desenvolupament de l'instrument

FELIP DAZA SIERRA

LA BASE DE DADES DE LES NACIONS UNIDES D'EMPRESES CÒMPLICES DELS ASSENTAMENTS ISRAELIANS AL TERRITORI OCUPAT DE PALESTINA

Impacte, limitacions i oportunitats d'ús i desenvolupament de l'instrument

Autor: Felip Daza Sierra

Coordinadors de l'informe:

Lina M. González [lina@novact.org]

Miguel Castro [miguel@suds.cat]

Portada i disseny: Toni Sánchez Poy [flaperval@yahoo.es]

Dipòsit Legal: Aquest treball es troba sota llicència Creative Commons Reconeixement-No comercial - No Obres derivades 2.5 Espanya. Aquest treball es pot copiar, distribuir, comunicar públicament, traduir i modificar, sempre que sigui amb finalitats no comercials i que es reconegui l'autoria utilitzant el següent text: DAZA, F. (2022) *La base de datos de Naciones Unidas de empresas cómplices con los asentamientos israelíes en el Territorio Ocupado de Palestina*. Observatori de Drets Humans i Empreses a la Mediterrània – ODHE. Barcelona.

L'Observatori de Drets Humans i Empreses a la Mediterrània format per: Felip Daza S. (Coord. Investigació), Lina M. González (Coord. Incidència per Novact), Miguel Castro (Coord. Incidència per Suds), Lucrecia Baquero Ramos (Coord. Comunicació), Nora Miralles, Carlos Díaz Bodoque i Mahfud M. Lamin (investigadors).

www.odhe.cat

www.shockmonitor.org

La informació continguda en aquest informe és responsabilitat de les entitats Novact i Suds i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'agència de finançament.

Amb el suport econòmic de la Diputació de Barcelona:

Índex

1. Introducció.....	4
2. Punt de partida: antecedents, interferències i característiques de l'instrumento	6
3. Àmbits d'aplicació	13
4. Límits de la base de dades.....	20
5. Impacte.....	24
6. Notes estratègiques per a l'ús de la base de dades	29
7. Recomanacions per al desenvolupament de la base de dades.....	33

Abreviacions

ACNUDH:	Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans
CIHR:	Institut de Drets Humans del Caire
DIH:	Dret Internacional Humanitari
PRNU:	Principis Rectors de les Nacions Unides (UNGD en anglès)
TPO:	Territori(s) Palestí Ocupat

1. Introducció

El febrer de 2020, l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans (ACNUDH) va publicar una base de dades amb 112 empreses amb activitats econòmiques en els assentaments il·legals d'Israel als Territoris Palestins Ocupats (TPO), inclosos Jerusalem Oriental i els Alts del Golan sirians (en endavant, "la Base de Dades")¹. Aquesta relació d'empreses emanava de la resolució 31/36 de 2016 que incloïa explícitament la seva actualització anual.

La publicació de la Base de Dades es va fer amb 4 anys de retard des de l'adopció del mandat, un retard que es va justificar per raons tècniques, pel llavors representant de l'ACNUDH Zeid Ra'ad al-Hussein². No obstant això, els retards en la finalització de la llista d'empreses van respondre més als intensos processos de negociació i a les pressions polítiques de les empreses i dels seus estats d'origen.

Malgrat que el Dret Internacional Humanitari (DIH) prohibeix categòricament el saqueig dels recursos naturals per part de la potència ocupant, Israel no ha deixat d'expandir els assentaments il·legals, i les zones industrials annexes

Malgrat que el Dret Internacional Humanitari (DIH) prohibeix categòricament el saqueig dels recursos naturals per part de la potència ocupant, Israel no ha deixat d'expandir els assentaments il·legals, i les zones industrials annexes als TPO. Durant els quatre anys de retard en la publicació de la Base de Dades, el desenvolupament d'assentaments il·legals al TPO va augmentar, el que va portar a la

connexió dels grans blocs de Ma'ale Adumim, Givat Ze'ev, Beitar Illit, Efrat i Etzion amb la ciutat de Jerusalem, tots ells amb àmplies activitats econòmiques.

Com ha reiterat el Consell de Drets Humans en resolucions que han contribuït al desenvolupament del mandat de la Base de Dades, els assentaments israelians obstaculitzen

1 UN Office of the High Commissioners (2020). "UN rights office issues report on business activities related to settlements in the Occupied Palestinian Territory". Disponible a: <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2020/02/un-rights-office-issues-report-business-activities-related-settlements> (Consultat: 11/10/2022).

2 Nebehay, S. (2017). "U.N. defers report on companies with Israeli settlement ties". Reuters. Disponible a: <https://www.reuters.com/article/us-israel-palestinians-un-settlements/u-n-defers-report-on-companies-with-israeli-settlement-ties-idUSKBN15S1BD> (Consultat: 11/10/2022).

un procés de pau just, durador i integral basat en la solució de dos estats³. Per tant, les activitats de les empreses israelianes i estrangeres que faciliten, mantenen i sostenen els assentaments contribueixen a la longevitat del conflicte i violen el dret alienable del poble palestí a l'autodeterminació i l'accés als seus recursos naturals. Els estats, inclòs Israel, estan obligats a respectar les disposicions establertes pel DIH, i a establir mesures perquè els seus nacionals no violin la norma internacional, incloses les empreses sota jurisdicció. Així mateix, a causa de les condicions inherents a un context d'alt risc com una ocupació militar, les empreses tenen responsabilitats especials descrites en els Principis Rectors de les Nacions Unides sobre Empreses i Drets Humans (PRNU), per evitar que les seves operacions afectin directament o indirectament els drets humans de les comunitats locals.

Objectiu, estructura i metodologia

Aquest informe té com a objectiu analitzar l'estat actual de l'instrument de la Base de Dades amb l'objectiu d'avançar en el seu desenvolupament, actualització i implantació a nivell internacional i nacional. Per a això, el text s'estructura en tres grans blocs. En primer lloc, l'autor fa una visió general dels antecedents i característiques de l'instrument, incloent-hi les interferències polítiques que van determinar el resultat de la primera publicació. En aquest bloc també es defineixen els àmbits d'aplicació de la Base de Dades amb referències a les interseccions amb altres instruments com els PRNU. En segon lloc, identifica els límits de l'instrument i els impactes aconseguits fins ara. En tercer lloc, proposa estratègies d'incidència política i recomanacions i prioritats per donar suport a l'ús i desenvolupament de la Base de Dades adreçades a organismes rellevants de les Nacions Unides, institucions públiques, empreses i organitzacions de la societat civil.

L'elaboració de l'estudi ha inclòs una revisió de les resolucions i comunicacions aplicables del Consell de Drets, l'ACNUDH i altres organismes de les Nacions Unides, així com altres publicacions relacionades amb la Base de Dades i informes d'empreses i sectors industrials directament o indirectament vinculats a aquesta. A més, durant el procés de recerca, es van realitzar entrevistes amb representants d'organitzacions de la societat civil palestina i internacional, així com amb missions diplomàtiques a Ginebra.

³ Resolució del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides A/HRC/RES/31/36. Disponible a: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G16/082/57/PDF/G1608257.pdf?OpenElement> (consultat: 11/10/2022)

2. Punt de partida: antecedents, interferències i característiques de l'instrument

Sobre els orígens

El desenvolupament de la Base de Dades es basa en la **Resolució 2334 de 2016 del Consell de Seguretat** de les Nacions Unides. Segons aquesta resolució, els assentaments il·legals d'Israel als Territoris Palestins Ocupats no tenen validesa legal, constitueixen una greu violació del dret internacional i obstaculitzen el desenvolupament d'una pau justa, duradora i integral a través de la solució de dos estats. A més de la demanda del Consell de Seguretat d'una aturada immediata de la construcció d'assentaments als territoris palestins, la resolució "demana a tots els Estats, tenint en compte el paràgraf 1 d'aquesta resolució, que distingeixin, en les seves relacions rellevants, entre el territori de l'Estat d'Israel i els territoris ocupats des de 1967"⁴.

En aquest procés, l'adopció de la **Resolució 19/17 del Consell de Drets Humans de l'ONU de 2012** va establir la creació d'una missió internacional independent d'investigació per investigar les implicacions dels assentaments israelians en els drets humans del poble palestí a tot el territori palestí ocupat, inclosa Jerusalem Oriental, i els resultats d'aquests. Aquell mateix any, el president del Consell de Drets Humans va nomenar tres experts per a l'estudi de camp.

El febrer de 2013 es **va presentar a l'Assemblea General l'informe A/HRC/22/63 de la missió internacional independent d'investigació**. El grup d'experts internacionals independents va rebre 62 informes de governs, agències internacionals, organitzacions de la societat civil, experts acadèmics, mitjans de comunicació i comunitats afectades. No obstant això, la missió no va poder dur a terme una investigació de camp per observar i recollir proves directament a causa de la negativa del Govern d'Israel a cooperar amb el mandat de l'ONU. En qualsevol cas, els experts independents van poder recollir proves suficients per demostrar l'impacte en el dret del poble palestí a l'autodeterminació, el dret a la igualtat i la no discriminació, incloses les violacions de la llibertat de circulació, les llibertats polítiques i els drets econòmics, socials i culturals, així com les pràctiques de despossessió i desplaçament forçós. En aquest marc, la missió també va analitzar el paper de les empreses en la construcció i manteniment d'assentaments, establint una classificació de 10 tipus d'activitats relacionades amb aquest tipus d'infraestructures físiques i no físiques en el TPO. Les conclusions de la

⁴ Resolució del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides S/RES/2334/2016. Disponible a : <https://www.un.org/webcast/pdfs/SRES2334-2016.pdf> (consultat: 11/10/2022)

missió van ser precises a l'hora de determinar les greus violacions del dret internacional de drets humans i del dret internacional humanitari esmentats en relació amb la prohibició de l'annexió territorial i el trasllat de població de la potència ocupant al territori ocupat, així com la desposseïció i la deportació forçosa de les comunitats palestines en aquests territoris. En relació amb les empreses, la resolució va instar "Les empreses privades han d'avaluar l'impacte de les seves activitats en els drets humans i prendre totes les mesures necessàries, inclosa la posada fi als seus interessos comercials en els assentaments, per garantir que no tinguin un impacte negatiu en els drets humans del poble palestí, d'acord amb el dret internacional, així com amb els Principis Rectors sobre Empreses i Drets Humans. La missió recomana que el Grup de Treball sobre Empreses i Drets Humans abordi aquesta qüestió"⁵.

Els aclaparadors resultats de la investigació de la missió internacional van provocar diverses resolucions que instaven els estats membres i Israel a aturar les activitats econòmiques de les seves empreses als assentaments dels TPO i els Alts del Golan. El 2014, el Consell de Drets Humans va adoptar la **Resolució A /HRC/RES/25/28**, que requeria que tots els estats comunicuessin a les empreses sota la seva jurisdicció les responsabilitats legals d'operar en assentaments il·legals i emprendre accions legals en els seus marcs reguladors nacionals⁶. En la mateixa línia, la **Resolució A/HRC/RES/31/36 del Consell de Drets Humans** va exigir que Israel cessés immediatament el desenvolupament d'assentaments il·legals i les seves activitats a la TPO, i que altres estats evitessin mesures que contribueixin al reconeixement o l'expansió dels assentaments, implementessin els Principis Rectors sobre Empreses i Drets Humans i prenguessin les mesures adequades per ajudar a les empreses domiciliades al seu territori i/o sota la seva jurisdicció a prevenir que cometin violacions greus dels drets humans en aquests territoris, com ara: "proporcionar orientació a persones i empreses sobre els riscos financers, reputacionals i legals, inclosa la possibilitat de responsabilitat per la participació d'empreses en violacions greus dels drets humans i abusos dels drets de les persones, de participar en activitats relacionades amb els assentaments, fins i tot a través de transaccions financeres, inversions, compres, adquisicions, préstecs i prestació de serveis, i altres activitats econòmiques i financeres en els assentaments israelians o en benefici d'aquests, per informar a les empreses d'aquests riscos en la formulació dels seus plans d'acció nacionals per a la implementació dels Principis Rectors sobre Empreses i Drets Humans, i per garantir que les seves polítiques, lleis, reglaments i mesures d'aplicació abordin eficaçment els majors riscos que implica operar un negoci al Territori Palestí Ocupat, inclosa Jerusalem Oriental". La Resolució 31/36 també va demanar a l'ACNUDH que desenvolupés una base de dades de totes les empreses amb activitats en els assentaments israelians del TPO, en cooperació amb el Grup de Treball de les Nacions Unides sobre Drets Humans i Empreses⁷.

5 Resolució del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides A/HRC/22/63. Disponible a: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G13/107/45/PDF/G1310745.pdf?OpenElement> (consultat: 11/10/2022)

6 Resolució del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides A/HRC/25/28. Disponible a: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G14/134/82/PDF/G1413482.pdf?OpenElement> (consultat: 11/10/2022)

7 Resolució del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides A/HRC/RES/31/36. Disponible a: https://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/RES/31/36 (Consultat: 11/10/2022)

Finalment, la base de dades de totes les empreses que participen en les activitats detallades en el paràgraf 96 de l'informe de la missió internacional independent d'investigació sobre l'impacte dels assentaments israelians en els drets civils, polítics, econòmics, socials i culturals del poble palestí a tot el territori palestí ocupat, inclosa Jerusalem Oriental, es va publicar el 28 de febrer de 2020 mitjançant la **Resolució A/HRC/43/71**. La llista de 112 empreses reflecteix una continuïtat en el mètode de treball iniciat per la Missió Internacional el 2013 basat en els principis d'independència, imparcialitat, objectivitat, credibilitat i professionalitat. En aquest sentit, el resultat final prioritza la perspectiva jurídica mitjançant la delimitació del dret internacional aplicable i l'estricta procés de validació de les proves recollides directa o indirectament per determinar el nivell probatori. En aquest sentit, l'informe de seguiment del 2018 de l'Oficina de l'ACNUDH va descriure de manera transparent i detallada la metodologia de treball utilitzada tant en el criteri de "nivell d'evidència" com en els mètodes de recollida d'informació, cribratge i comunicació amb governs i empreses per recollir informació addicional⁸. Malgrat la claredat del mandat de les resolucions descrites i els intents de l'Oficina de dur a terme un treball rigorós, el procés es va interrompre per extenses pressions polítiques.

Interferències i reaccions polítiques

L'Oficina de l'ACNUDH va rebre una gran pressió política d'Israel, els Estats Units i alguns països de la Unió Europea. Els governs dels Estats Units i Israel van rebutjar la Resolució 31/36 des del principi i van mantenir una enorme pressió sobre l'ACNUDH durant el desenvolupament i la publicació de la Base de Dades. El discurs d'ambdós governs es va basar en el fet que el Consell de Drets Humans s'havia excedit en el seu mandat, així com en la insistència en el caràcter antiisraelià d'una "llista negra" que provocaria el boicot a les empreses israelianes, afectant a tota l'economia del país⁹. Israel no només no va permetre la visita dels tres experts de la Missió Internacional entre 2012 i 2013, sinó que també va cancel·lar la renovació de visats dels treballadors de l'ACNUDH el 2020¹⁰.

A la pràctica, aquestes pressions van contribuir directament al retard en la publicació de la Base de Dades i l'abast de l'informe final¹¹. Per exemple, per a organitzacions especialitza-

8 Resolució del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides A/HRC/37/39. Disponible a: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G18/021/93/PDF/G1802193.pdf?OpenElement> (consultat: 11/10/2022)

9 Lazaroff, T., Harkov, L., Reich, A. (2020). "UN blacklists companies with ties to Israeli settlement" Disponible a: <https://www.jpost.com/breaking-news/un-publishes-blacklist-of-companies-with-ties-to-israeli-settlements-617384> (consultat: 11/10/2022)

10 Al-Haq (2020). "Israel's refusal to Grant/Renew Visas to the UN OHCHR Highlights the Urgent Need to End Israel's Impunity". Disponible a: <https://www.alhaq.org/advocacy/17456.html> (consultat: 11/10/2022)

11 Gearan, A. (2017). "U.S. pushing to quash U.N. 'blacklist' of firms doing business in Israeli settlements". Washington Post. Disponible a: https://www.washingtonpost.com/world/national-security/us-pushing-to-quash-un-blacklist-of-firms-doing-business-in-israeli-settlements/2017/08/21/c6de9eec-8439-11e7-b359-15a3617c767b_story.html (consultat: 11/10/2022)

des com Al-Haq o l'Institut de Drets Humans del Caire (CIHR), era incomprendible deixar fora de la llista l'empresa alemanya Heidelberg, amb activitats àmplies i evidents a la Cisjordània Ocupada¹². Segons aquestes mateixes organitzacions, el govern alemany va exercir una gran influència per evitar que aquesta empresa aparegués a l'informe final¹³.

Aquestes interferències polítiques van provocar àmplies reaccions dels actors polítics i socials. El 2021, almenys 130 membres del Parlament Europeu i d'altres cambres nacionals van denunciar aquestes pressions polítiques i les violacions del principi d'independència i imparcialitat del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides¹⁴. Més de 100 organitzacions internacionals de la societat civil van enviar una carta oberta a l'Alta Comissionada de les Nacions Unides per als Drets Humans, Michelle Batellet, el 2019 instant a la publicació i actualització de la Base de Dades anualment¹⁵. En aquesta línia, la societat civil organitzada ha donat suport al mandat de les Nacions Unides amb campanyes internacionals al voltant del 50è aniversari de l'ocupació¹⁶ i altres iniciatives per explicar la importància de l'instrument, per posar fi a la impunitat de les empreses que operen a la TPO i prevenir greus violacions de drets humans¹⁷.

El 2021, almenys 130 membres del Parlament Europeu i d'altres cambres nacionals van denunciar aquestes pressions polítiques i les violacions del principi d'independència i imparcialitat del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides.

12 Abdallah, M., De Leeuw, L. (2020). *Violations Set in Stone. HeidelbergCement in the Occupied Palestinian Territory*. Disponible a: <https://www.somo.nl/wp-content/uploads/2020/02/ViolationsSetInStone-EN.pdf> (consultat: 11/10/2022)

13 Wesam Ahmad (Coordinador del Programa de Drets Humans i Empreses d'Al-Haq), entrevista amb l'autor, en línia, 25 de juliol de 2022; Elizabeth Rghebi (investigadora de l'Institut del Caire per als Drets Humans), entrevista amb l'autor, en línia, 22 de juliol de 2022.

14 European Coordination of Committees and Associations for Palestine (2021). "130 MEPS and MPS support the UN Database of companies complicit in illegal settlements". Disponible a: <https://www.eccpalestine.org/130-meps-and-mps-support-the-un-database-of-companies-complicit-in-illegal-settlements/> (consultat: 11/10/2022)

15 Per obtenir més informació sobre la carta de HRW a l'Alta Comissionada de les Nacions Unides per als Drets Humans, Michelle Bachelet: <https://www.hrw.org/news/2019/08/11/joint-open-letter-un-high-commissioner-un-database-business-enterprises-activities>

16 Per obtenir més informació, consulta: <https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2017/06/israel-occupation-50-years-of-dispossession/>; <https://cihrs.org/palestine-over-75-organizations-commend-the-un-high-commissioner-for-publishing-the-database-of-businesses-involved-in-illegal-israeli-settlements/?lang=en>

17 HRW (2017). "Israel/Palestine: UN Settlement Business Data Can Stem Abuse" <https://www.hrw.org/news/2017/11/28/israel/palestine-un-settlement-business-data-can-stem-abuse>

Característiques de la base de dades

D'acord amb el mandat de la resolució 31/36 del Consell de Drets Humans, la Base de Dades és un instrument per supervisar i informar sobre les activitats de les empreses en TPO per ajudar els Estats i les empreses a prevenir violacions greus del DIH i els drets humans de les comunitats locals¹⁸. Segons l'experta Dra. Valentina Azarova, la Base de Dades és “una eina de transparència única i un mecanisme d'aplicació del poder transversal que podria proporcionar un servei als estats i als seus ciutadans corporatius que puguin estar involucrats en activitats comercials il·legals [traducció de l'autor]”¹⁹. Segons l'Oficina de l'ACNUDH, la Base de Dades aporta evidències sòlides d'activitats il·lícites i, per tant, s'ha d'entendre com una font d'informació²⁰.

L'informe A/HRC/43/71, que conté la llista de 112 empreses, va ser elaborat per un grup d'experts independents, en col·laboració amb el Grup de Treball de les Nacions Unides sobre Empreses i Drets, representants d'estats, empreses, organitzacions de la societat civil, centres de recerca i experts acadèmics, entre d'altres. El termini de l'informe va des de l'1 de gener de 2018 fins a l'agost de 2019. Segons el comissari de l'ACNUDH, Zeid Ra'ad Al Hussein, el procés d'investigació inicialment va considerar 321 empreses, però finalment només 206 van ser investigades en profunditat, de les quals 188 van ser contactades directament per recopilar informació addicional²¹.

De les 112 empreses de la llista, 94 empreses estan domiciliades a Israel i la resta a 6 països més, principalment Estats Units i Europa²². La Base de Dades està estructurada d'acord amb els 10 tipus d'activitats establertes en la Resolució 31/36 del Consell de Drets Humans basada en les categories definides per la missió internacional independent d'investigació sobre l'impacte dels assentaments israelians en els drets civils, polítics, econòmics, socials i culturals del poble palestí a tot el territori palestí ocupat, inclosa

18 Resolució del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides A/HRC/37/39. Disponible a: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G18/021/93/PDF/G1802193.pdf?OpenElement> (consultat: 11/10/2022)

19 Azarova, V. (). “The UN database on business in Israeli Settlements: Pitfalls and Opportunities”. Al-Shabaka. Disponible: <https://al-shabaka.org/commentaries/the-un-database-on-business-in-israeli-settlements-pitfalls-and-opportunities/> (consultat: 11/10/2022)

20 Intervenció de Luís Rodríguez-Piñero, Oficial de Drets Humans de l'oficina de l'ACNUDH a les conferències organitzades per la Federació d'ONG de Catalunya sobre el Centre Català d'Empreses i Drets Humans. Disponible: <https://www.youtube.com/watch?v=JasFz8Albzk> (consultat: 11/10/2022)

21 UN Office of the High Commissioners (2020). “UN rights office issues report on business activities related to settlements in the Occupied Palestinian Territory”. Disponible a: <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2020/02/un-rights-office-issues-report-business-activities-related-settlements> (Consultat: 11/10/2022).

22 Nacions Unides (2020). “Database of businesses linked to Israeli settlements 'important initial step' towards accountability: rights expert”. UN News. Disponible a: <https://news.un.org/en/story/2020/02/1057451> (consultat: 11/10/2022)

Jerusalem Oriental (A/HRC/22/63)²³. Concretament: (a) El subministrament d'equips i materials que facilitin la construcció i ampliació dels assentaments i el mur, així com la infraestructura associada; (b) El subministrament d'equips de vigilància i identificació per als assentaments, el mur i els punts de control directament relacionats amb els assentaments; (c) El subministrament d'equips per a la demolició d'habitatges i béns, la destrucció d'explotacions agrícoles, hivernacles, oliveres i conreus; (d) El subministrament de serveis, equips i materials per seguretat a les empreses que operen en els assentaments; (e) La prestació de serveis públics que donin suport al manteniment i l'existència dels assentaments, inclòs el transport; (f) Operacions bancàries i financeres que ajudin a desenvolupar, ampliar o mantenir els assentaments i les seves activitats, inclosos els préstecs per a l'habitatge i el desenvolupament empresarial; (g) L'ús de recursos naturals, en particular l'aigua i el sòl, amb finalitats comercials; (h) Contaminació i abocament de residus als pobles palestins o la transferència d'aquests; (i) La captivitat dels mercats financers i econòmics palestins, així com les pràctiques que perjudiquen les empreses palestines, fins i tot mitjançant restriccions de moviment i limitacions administratives i legals; (j) Ús de beneficis i reinversions d'empreses totalment o parcialment propietat dels colons per al desenvolupament, l'expansió i el manteniment dels assentaments.

Finalment, les societats es classifiquen en tres categories: 1) societats implicades en les activitats prèviament enumerades en el TPO; 2) societats matrius implicades mitjançant el control d'una societat filial amb activitats en els TPO; 3) societats vinculades mitjançant l'atorgament de franquícies o llicències a un franquiciat o llicenciatari que desenvolupi activitats en els TPO.

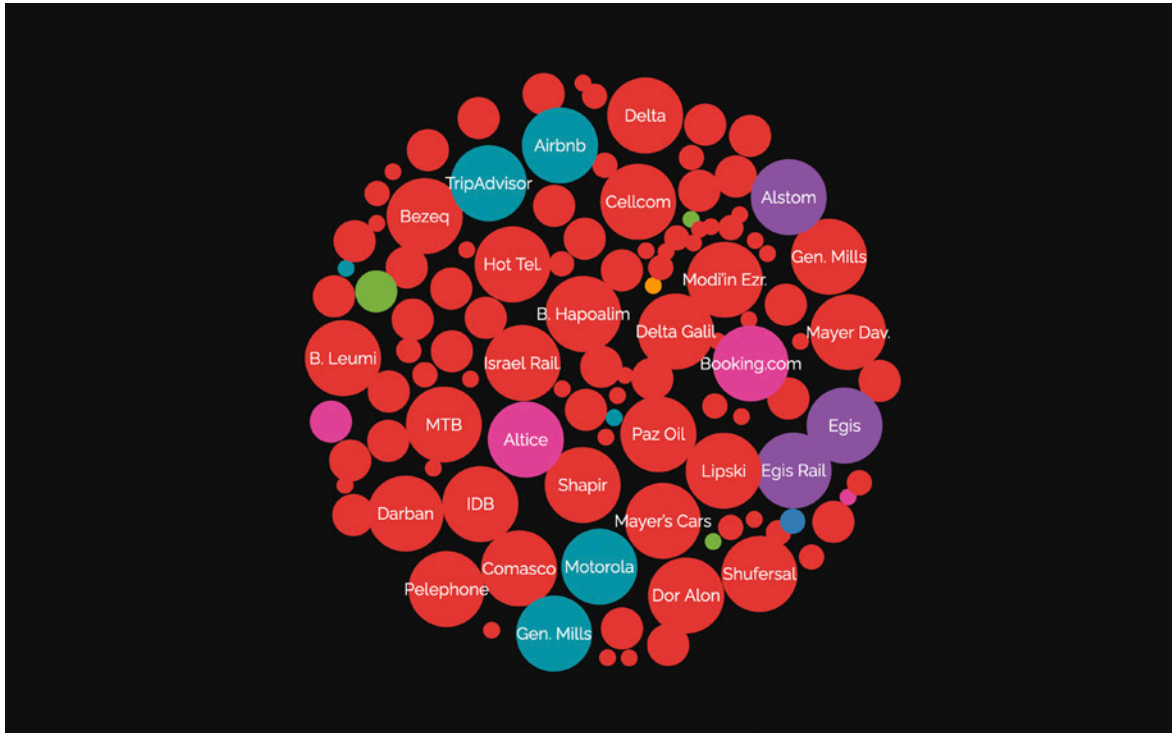
L'ACNUDH ha rebut informes de la societat civil per introduir noves empreses a la Base de Dades, però no s'han fet actualitzacions des de la seva publicació el 2020. No existeix un mecanisme específic que determini la forma i el termini per a la presentació d'informes per part de la societat civil. Així mateix, la identificació de la comissió o referent per al lliurament dels informes no està clarament indicada a la pàgina web de l'Oficina, la qual cosa²⁴ dificulta i pot desincentivar el lliurament d'evidències sobre les activitats de les empreses en els TPO.

Actualment, la Base de Dades inclou empreses de diferents sectors industrials i de diferent mida. La gran majoria de les empreses es distribueixen entre els sectors de la construcció (9), el sector immobiliari (15), la maquinària industrial (5), els serveis industrials (8), el transport (12), l'agroindústria (10), l'alimentació (6), l'energia (9), els bancs (9), la seguretat/militar (5), la comunicació i el màrqueting (2), les telecomunicacions (8), la tecnologia de la seguretat (4), el tèxtil (3) i les agències de turisme/viatges (7).

23 Resolució del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides A/HRC/22/63. Disponible a: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G13/107/45/PDF/G1310745.pdf?OpenElement> (consultat: 11/10/2022)

24 Per obtenir més informació, consulta: <https://www.ohchr.org/en/hrbodies/hrc/home>.

Pel que fa a la mida de les empreses, 27 són petites empreses, 38 mitjanes empreses i 31 grans empreses, amb 16 sense dades. Per a més informació, vegeu l'**annex 1 - Base de dades de les 112 empreses distribuïdes per sectors industrials i per mides de les corporacions.**

Imatge 1: Infografia de les empreses de la BBDD

Font: <https://visualizingpalestine.org/un-database/index.html#>

3. Àmbits d'aplicació

La Base de Dades de les Nacions Unides és una font sòlida d'informació que confirma les activitats econòmiques en el TPO de les empreses llistades amb el nivell de prova requerit d'acord amb les proves fàctiques recollides. Aquest instrument adverteix de les activitats il·legals, indicant les obligacions dels estats de fer complir el dret internacional en general i el DIH en particular, a les empreses sota la seva jurisdicció. La quarta Convenció de Ginebra exigeix als estats part que garanteixin el respecte de la Convenció prohibint-los ajudar o assistir a activitats il·legals en els territoris ocupats. Així mateix, l'informe de recerca indica les responsabilitats legals de les empreses i les obligacions d'avaluar les seves activitats en zones d'alt risc d'acord amb el PRNU. Com a eina d'informació, permet utilitzar aquestes dades en múltiples contextos i mecanismes. Segons ha indicat l'oficial de drets humans de Nacions Unides, Luís Rodríguez-Piñero “De fonts en tenim, la qüestió és com utilitzar-les”²⁵. No obstant això, la Base de Dades no imposa cap sanció a les empreses ni crea vies legals per perseguir activitats il·legals²⁶.

La Base de Dades de les Nacions Unides adverteix de les activitats il·legals. La quarta Convenció de Ginebra exigeix als estats part que garanteixin el respecte de la Convenció prohibint-los ajudar o assistir a activitats il·legals en els territoris ocupats.

Les obligacions dels estats

Els estats d'origen estan obligats a informar a les seves empreses dels riscos que plantegen les activitats econòmiques en els assentaments il·legals dels TPO, d'acord amb el dret internacional i els marcs normatius nacionals. La resolució 31/36 del Consell de Drets Humans, que ordena a l'ACNUDH que investigui les empreses amb activitats en assentaments il·legals israelians, insta els estats a implementar els PRNU i proporcionar assistència i informació a les empreses sota la seva jurisdicció per evitar contribuir a les

25 Intervenció de Luís Rodríguez-Piñero, Oficial de Drets Humans de l'oficina de l'ACNUDH a les conferències organitzades per la Federació d'ONG de Catalunya sobre el Centre Català d'Empreses i Drets Humans (1:17'). Disponible: <https://www.youtube.com/watch?v=JasFz8Albzk> (consultat: 11/10/2022)

26 Acuña, F. (2022). *De las resoluciones y las sentencias a la Protección real de los Derechos Humanos*. Novact, Suds. Disponible a: <http://www.odhe.cat/de-les-resolucions-i-sentencias-a-la-proteccio-real-dels-drets-humans/> (consultat: 11/10/2022)

violacions de drets humans en contextos d'alt risc. En concret, l'article 7 dels PRNU estableix que els estats han de:

- a) Col·laborar en la fase més primerenca possible amb les empreses per ajudar-les a identificar, prevenir i mitigar els riscos per als drets humans derivats de les seves activitats i relacions comercials;
- b) Proporcionar l'assistència adequada a les empreses per avaluar i abordar els principals riscos d'abús, prestant especial atenció tant a la violència de gènere com a la violència sexual;
- c) Negar l'accés al suport i als serveis públics a qualsevol empresa que estigui implicada en violacions greus dels drets humans i es negui a cooperar per resoldre la situació;
- d) Garantir l'eficàcia de les polítiques, lleis, regulacions i mesures d'aplicació existents per evitar el risc que les empreses estiguin implicades en violacions greus dels drets humans.

Per reforçar el compliment d'aquestes mesures, l'Estat ha d'incorporar les disposicions dels PRNU, tal com s'indica en la Resolució de les Nacions Unides A/HRC/37/39. El

El compliment obligatori i la promoció del dret internacional per part dels estats implica la creació de conseqüències per a les empreses de la seva jurisdicció que vulneren el DIH i els drets humans en el marc de les seves activitats transnacionals.

compliment obligatori i la promoció del dret internacional per part dels estats implica la creació de conseqüències per a les empreses de la seva jurisdicció que vulneren el DIH i els drets humans en el marc de les seves activitats transnacionals, inclosa l'aplicació de lleis i mesures relacionades amb la fiscalitat, la regulació financera, la contractació pública i la protecció del consumidor²⁷. A més, els PRNU insten els estats a crear directrius per evitar que les seves empreses violin els drets humans.

Segons l'organització holandesa, Center for Research on Multinational Corporations (SOMO), la Base de Dades ha de tenir conseqüències en les jurisdiccions nacionals:

“Tenim 4 empreses dels Països Baixos que figuren a la Base de Dades de les Nacions Unides, i això hauria d'implicar una investigació oficial per part de l'estat i un procés

27 Azarova, V. (2018). “Business and Human Rights in Occupied Territory: The UN Database of Business Active in Israel's Settlements”, en *Business and Human Rights Journal*, 3, pp. 187–209. Cambridge University Press.

de retiment de comptes per a aquestes empreses”²⁸. SOMO afegeix que qualsevol procés d’incidència política o jurídica ha d’incloure la comunicació prèvia amb l’empresa per donar a conèixer el cas i el procés que l’organització de la societat civil emprendreà.

Per la seva banda, el reconegut centre palestí de defensa dels drets humans Al-Haq, va desafiar els governs del Regne Unit, França, els Països Baixos, Tailàndia i Luxemburg, que tenen empreses que apareixen a la Base de Dades de l’ONU perquè actuessin contra elles per aturar les activitats il·lícites en els assentaments il·legals argumentant que: “Els estats tenen el deure principal de protegir contra els abusos dels drets humans per part de tercers, incloses les empreses, d’acord amb els Principis Rectors de les Nacions Unides sobre Empreses i Drets Humans (PRNU) i les Directrius de l’OCDE per a les Empreses Multinacionals”²⁹.

Igual que SOMO, Al-Haq també es va posar en contacte amb moltes de les empreses que figuren a la Base de Dades. En aquestes comunicacions Al-Haq recorda el mandat de la Base de Dades i les seves obligacions en virtut del Dret Internacional, inclosa la prohibició d’operar en assentaments il·legals israelians³⁰. Tot i que l’instrument només “anomena i avergonyeix”

les empreses, per a Al-Haq alguns estats estan preocupats per aquesta qüestió, la qual cosa crea una oportunitat per crear obligacions en l’àmbit nacional. En aquest sentit, Dima Asfour de la Missió Diplomàtica de Palestina davant les Nacions Unides, afirma que països com Mèxic, Sud-àfrica i, en menor mesura, Japó, s’han pres molt seriosament els resultats de la Base de Dades, la qual cosa ha permès establir un diàleg productiu per evitar que les empreses sota la seva jurisdicció realitzin activitats econòmiques als assentaments. D’altra banda, altres estats han tingut respostes més agressives i indiferents amb la publicació de la llista d’empreses³¹.

Els estats tenen el deure principal de protegir contra els abusos dels drets humans per part de tercers, incloses les empreses, d’acord amb els Principis Rectors de les Nacions Unides sobre Empreses i Drets Humans (PRNU) i les Directrius de l’OCDE per a les Empreses Multinacionals.

28 Lydia de Leeuw (investigadora en SOMO), entrevista a l’autora, en línia, 15 de juliol de 2022.

29 Al-Haq (2022). “Database Letters: Al-Haq Calls on Home States to Businesses Listed in the United Nations Database as Engaged in Activities with Israeli Settlements to Take Action”. Disponible: <https://www.alhaq.org/advocacy/17042.html> (consultat: 11/10/2022)

30 Wesam Ahmad (Coordinador del Programa de Drets Humans i Empreses d’Al-Haq), entrevista amb l’autor, en línia, 25 de juliol de 2022

31 Dima Asfour (membre de la missió diplomàtica palestina a Ginebra), entrevista a l’autor, en línia, 23 de setembre de 2022

D'altra banda, el Comitè Internacional de la Creu Roja afirma que el DIH també implica drets i obligacions per a les empreses presents en zones de conflicte armat. Aquestes obligacions podrien comportar responsabilitat penal o civil si les seves activitats contribueixen a la vulneració de la norma internacional.³² Al-Haq també veu oportunitats per processar les activitats de les empreses involucrades en casos de crims de guerra³³. En una línia similar, seguint l'opinió d'alguns experts com la professora Tara Van Ho, la Base de Dades pot afavorir les denúncies civils i penals contra les empreses de la llista. Aquest risc legal podria promoure processos de deguda diligència i fins i tot la retirada de la corporació dels assentaments il·legals³⁴. En aquest sentit, el 2021 experts de la Cort Penal Internacional van confirmar la seva competència per investigar i processar les violacions greus del dret internacional als TPO³⁵.

Seguint l'opinió d'alguns experts, la Base de Dades pot afavorir les denúncies civils i penals contra les empreses de la llista. Aquest risc legal podria promoure processos de deguda diligència i fins i tot la retirada de la corporació dels assentaments il·legals.

No obstant això, com assenyala Valentina Azarova, la responsabilitat de l'estat és secundària i residual, i les empreses tenen l'obligació primordial de respectar els drets humans. La negativa o incapacitat de les empreses per complir amb les seves obligacions en matèria de deguda diligència per evitar violacions del dret internacional o problemes relacionats amb l'aplicació de l'ordre jurídic del país d'acollida, traslladaria la responsabilitat als estats de garantir que les empreses de la seva jurisdicció respectin els drets humans³⁶.

32 ICRC (2006). *An introduction to the rights and obligations of business enterprises under international humanitarian law*. Business and International Humanitarian Law. Disponible a: <https://www.icrc.org/en/doc/resources/documents/misc/business-ihl-150806.htm> (consultat: 11/10/2022)

33 Idem.

34 Van Ho, T. (2020). "The Benefits (and Drawbacks) of the UN Database on Businesses Contributing to Israeli Settlements". Just Security. Disponible a: <https://www.justsecurity.org/68948/the-benefits-and-drawbacks-of-the-un-database-on-businesses-contributing-to-israeli-settlements/> (consultat: 11/10/2022)

35 Nacions Unides (2021). "ICC ruling on jurisdiction in occupied Palestinian territory welcome step towards justice: UN expert". Disponible a: <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2021/02/icc-ruling-jurisdiction-on-occupied-palestinian-territory-welcome-step-towards> (consultat: 11/10/2022).

36 Azarova, V. (2018). Op. cit.

Reaccions a la publicació de la Base de Dades. El cas dels Països Baixos.

Després de la publicació de la Base de Dades, el govern dels Països Baixos va fer una comunicació afirmant que els assentaments israelians violaven el dret internacional i que les activitats empresarials contribuïen al desenvolupament d'aquests assentaments. En la mateixa comunicació van detallar que el seu govern s'havia oposat a la publicació de la Base de Dades, però que havia optat per una política per desincentivar les operacions de les seves empreses en aquests contextos: "Aquesta política implica, entre altres coses, que el govern neerlandès no presta serveis a les empreses neerlandeses en relació amb les activitats que duen a terme en els assentaments israelians en territori ocupat o en benefici seu. No obstant això, és responsabilitat de les empreses determinar quines activitats realitzen i amb quins socis col·laboren. "[traducció de l'autor]." ³⁷

En aquest marc, el govern va insistir en la responsabilitat corporativa: "El govern espera que totes les empreses neerlandeses assumeixin la responsabilitat social corporativa internacional aplicant les normes internacionals establertes en les Directrius de l'OCDE per a empreses multinacionals (Directrius de l'OCDE), de les quals formen part els Principis Rectors de les Nacions Unides sobre empreses i drets humans (PRNU). A partir d'aquí, correspon a les empreses holandeses determinar quines activitats emprenen i amb quins socis col·laboren. El govern espera que les empreses neerlandeses determinin com estan vinculades als riscos de violació dels drets humans a través de les seves activitats empresarials i els seus socis a la cadena, i que abordin i previnguin aquests riscos. Per arribar a una decisió equilibrada, les empreses han de realitzar un inventari exhaustiu de totes les àrees de negoci, activitats i relacions, incloses les cadenes de subministrament, per identificar on és més gran el risc de violacions dels drets humans. Per a això poden utilitzar diverses fonts, com informes de governs, organitzacions internacionals i organitzacions socials [traducció de l'autor]"³⁸. El cas holandès mostra una tendència a emfatitzar la responsabilitat de les empreses pel que fa al desenvolupament de processos de diligència deguda i l'ús dels punts de contacte nacionals de l'OCDE per a la reclamació i resolució de conflictes amb les empreses.

37 Comunicació oficial dels ministres holandesos Blok (Afers Exteriors) i Kaag (Cooperativa de Comerç Exterior i Desenvolupament) sobre la base de dades de l'ONU, 23 de febrer de 2020. Per obtenir més informació, consulta: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-23432-348.pdf>

38 Idem.

Responsabilitats de les empreses

Els PRNU estableixen responsabilitats de respecte als drets humans per a tot tipus d'empreses. En virtut d'aquest instrument, les empreses han d'evitar contribuir, prevenir i mitigar les violacions de drets humans relacionades amb les seves activitats directes o indirectes. Això implica el desenvolupament de mecanismes interns i compromisos polítics per contribuir al respecte dels drets humans, així com el desenvolupament de

Els processos de deguda diligència han d'incloure “una avaluació de l'impacte real i potencial de les activitats en els drets humans, la integració dels resultats i les accions en aquest sentit; el seguiment de les respostes i la comunicació de com fer front a les conseqüències negatives”.

processos de deguda diligència per prevenir, mitigar i reparar possibles vulneracions. Els processos de deguda diligència han d'incloure “una avaluació de l'impacte real i potencial de les activitats en els drets humans, la integració dels resultats i les accions en aquest sentit; el seguiment de les respostes i la comunicació de com fer front a les conseqüències negatives”³⁹. Els resultats dels processos de diligència deguda s'han de traduir en mesures concretes segons la influència i capacitat de l'empresa sobre el context i la o les infraccions en qüestió.

En contextos d'alt risc, com ara els territoris sota ocupació militar, les empreses han de prendre “totes les mesures necessàries per complir els Principis Rectors sobre Empreses i Drets Humans i les lleis i normes internaci-

onals rellevants pel que fa a les seves activitats en o en relació amb els assentaments israelians i el mur al Territori Palestí Ocupat, inclosa Jerusalem Oriental, per tal d'evitar els impactes negatius sobre els drets humans d'aquestes activitats i no contribuir a l'establiment o manteniment dels assentaments israelians ni a l'explotació dels recursos naturals del Territori Palestí Ocupat”⁴⁰.

En el TPO, Israel exerceix el seu control mitjançant una ordre reglamentària que combina instruccions militars amb lleis civils nacionals. En aquest marc, la construcció, el manteniment i el desenvolupament d'assentaments a Cisjordània, Jerusalem Oriental i l'Alt Golan sirí són inherentment il·legals perquè violen el DIH. Qualsevol activitat empresarial en aquests llocs contribueix al desenvolupament i perpetuació dels assentaments, obstacu-

39 Nacions Unides (2011). *Principis Rectors sobre Empreses i Drets Humans*. Nova York, Ginebra. Disponible a: https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_sp.pdf (consultat: 11/10/2022)

40 Resolució del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides A/HRC/RES/31/36. Disponible a: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G16/082/57/PDF/G1608257.pdf?OpenElement> (Consultat: 11/10/2022)

litzant la construcció d'un procés de pau just i durador. Això dona lloc a una situació d'immitigabilitat per part de l'empresa, és a dir, l'empresa no pot evitar la vulneració del Dret Internacional perquè les vulneracions formen part integrant del context de les operacions. La Resolució 31/36 de l'ONU defineix, en aquest sentit, que **una empresa que opera en assentaments israelians no pot mitigar l'impacte negatiu de les seves activitats sobre la gravetat i la freqüència de les violacions dels drets humans**⁴¹. Per tant, **qualsevol procés de diligència deguda sota aquestes condicions ha de donar lloc a l'abstenció d'activitats empresarials**, en el cas que l'empresa encara no hagi iniciat el projecte d'inversió, o al cessament immediat del mateix i a la reparació dels danys causats a les comunitats locals, en el cas d'activitats en curs. Així mateix, el principi 17 dels PRNU estableix: "les empreses que exerceixen aquesta diligència deguda no han d'assumir que, per si soles, quedaran automàticament i plenament exemptes de responsabilitat per causar o contribuir a violacions de drets humans"⁴².

Tenint en compte les nombroses empreses de nacionalitat europea que figuren a la Base de Dades, és rellevant considerar la iniciativa de diligència deguda obligatòria de la UE. El febrer de 2022, la Comissió Europea va publicar el projecte de directiva europea sobre la diligència deguda en matèria de sostenibilitat corporativa,⁴³ que estableix el desenvolupament de mecanismes obligatoris de diligència deguda per a les empreses europees i no europees, actives a la UE, amb mides i beneficis determinats a partir de 250 empleats i 40 milions d'ingressos anuals. L'aprovació d'aquesta iniciativa reforçaria les obligacions de les empreses, tot i que com han esmentat experts com Fernando Acuña: "sis'aprova, no establiria cap mecanisme europeu específic de vigilància i protecció, sinó que delegaria tota la responsabilitat en aquest sentit als estats membres"⁴⁴.

Qualsevol activitat empresarial en aquests llocs contribueix al desenvolupament i perpetuació dels assentaments. Això dona lloc a una situació d'immitigabilitat l'empresa no pot evitar la vulneració del Dret Internacional perquè les vulneracions formen part integrant del context de les operacions.

41 Idem

42 Nacions Unides (2011)

43 Per obtenir més informació, consulta: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/corporate-sustainability-due-diligence_en

44 Acuña, F. (2022). Op. Cit.

4. Limitacions de la base de dades de les Nacions Unides

La Base de Dades es va crear amb un mandat limitat per fer un seguiment de 10 tipus d'activitats d'empreses que contribueixen al manteniment i desenvolupament dels assentaments, així com a l'explotació i el saqueig dels recursos naturals, directament relacionats amb els assentaments als TPO i els Alts del Golan sirians. L'Oficina de l'ACNUDH aclareix en el seu informe de 2020 que "la Base de Dades no cobreix tota l'activitat empresarial relacionada amb els assentaments i no s'estén a una activitat empresarial més àmplia al territori palestí ocupat que pugui plantejar preocupacions sobre els drets humans. A més, tot i que pot haver-hi altres tipus d'empreses dedicades a activitats comercials significatives relacionades amb els assentaments, només es consideren empreses que constitueixen empreses comercials; les empreses no comercials queden excloses de la consideració"⁴⁵.

Des del punt de vista metodològic, s'observen incoherències en els criteris per determinar la inclusió o no d'una empresa. Per a la professora Valentina Azarova, l'instrument no és una llista exhaustiva ni determina fins a quin punt les empreses enumerades contribueixen a la violació del dret internacional, faciliten i es beneficien de les activitats en els assentaments i violen els drets humans. És a dir, a partir de la llista actual no és possible entendre la gravetat i la freqüència dels abusos contra els drets humans. Així mateix, Azarova considera que el nivell de les proves es limita a la complicitat amb el govern, però aquesta noció no és efectiva per captar els diferents casos en què una empresa viola els drets humans⁴⁶. L'absència més rellevant de la Base de Dades va ser l'empresa alemanya Heidelberg amb activitats econòmiques evidents i conegudes als territoris ocupats de Cisjordània. Segons l'informe "*Violations Set in Stone. Heidelberg Cement in the Occupied Palestinian Territory*" de les organitzacions SOMO i Al-Haq, l'empresa alemanya opera des del 2007 a través de la seva filial Hanson Israel a la pedrera de Nahal Raba, prop de les ciutats palestines d' Al-Zawiyai Rafat, en complicitat amb les polítiques de l'ocupació militar israeliana, explotant i limitant l'accés als recursos naturals de la població palestina i violant el DIH⁴⁷.

45 Resolució del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides A/HRC/37/39. Disponible a: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G18/021/93/PDF/G1802193.pdf?OpenElement> (consultat: 11/10/2022)

46 Azarova, V. (2018). "Business and Human Rights in Occupied Territory: The UN Database of Business Active in Israel's Settlements", en *Business and Human Rights Journal*, 3, pp. 187–209. Cambridge University Press.

47 Abdallah, M., De Leeuw, L. (2020). Op. Cit.

En aquest context, l'Institut de Drets Humans del Caire assenyalava un problema de transparència i claredat en l'aplicació dels criteris establerts⁴⁸. Al-Haq, per la seva banda, va fer un seguiment i va presentar sol·licituds d'informació, però les respostes de l'Oficina de l'ACNUDH van ser vagues o inexistents⁴⁹. A això se suma la manca d'un mecanisme per poder presentar nous informes o dades sobre les activitats empresarials als TPO. D'altra banda, els estats i les empreses tenen un major accés a les dades sistematitzades de la Base de Dades.

La politització de l'instrument no ha permès tenir un debat objectiu i sobretot ajudar els estats a complir les seves obligacions en virtut del dret internacional i les empreses a desenvolupar processos eficaços de diligència deguda, per evitar riscos legals, financers o de reputació. En aquesta línia, segons Al-Haq, l'òrgan jurídic és molt feble, ja que no inclou mecanismes de retiment de comptes, la qual cosa limita la Base de Dades a un simple instrument per "assenyalar i avergonyir"⁵⁰. **La Base de Dades no explora el nexa de la jurisdicció extraterritorial que permetria abordar més a fons les obligacions dels estats d'origen**⁵¹.

La Resolució 31/36 del Consell de Drets Humans va demanar a l'Oficina de l'ACNUDH que col·laborés amb el Grup de Treball de l'ONU sobre Drets Humans i Empreses Transnacionals per produir la Base de Dades i actualitzar-la anualment⁵². El 2014, el Grup de Treball d'empreses transnacionals va fer una comunicació detallada aclarint les obligacions dels estats i les empreses en els assentaments israelians als TPO. Des de la perspectiva dels PRNU, els principals arguments definits pels membres del Grup de Treball van ser: (i) la responsabilitat d'Israel de protegir els drets humans de les comunitats locals en els assentaments i va instar a la força ocupant a avaluar l'impacte de les seves polítiques i activitats empresarials en aquests territoris, així com a prendre

La politització de l'instrument no ha permès tenir un debat objectiu i sobretot ajudar els estats a complir les seves obligacions en virtut del dret internacional i les empreses a desenvolupar processos eficaços de diligència deguda, per evitar riscos legals, financers o de reputació.

48 Elizabeth Rghebi (investigadora de l'Institut de Drets Humans del Caire), entrevista a l'autora, en línia, 22 de juliol de 2022

49 Kathryn Ravey, (investigadora jurídica d'Al-Haq), entrevista a l'autora, en línia, 30 d'agost de 2022

50 Kathryn Ravey, (investigadora jurídica d'Al-Haq), entrevista a l'autora, en línia, 30 d'agost de 2022

51 Azarova, V. (2018). Op. Cit.

52 Resolució del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides A/HRC/RES/31/36. Disponible a: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G16/082/57/PDF/G1608257.pdf?OpenElement> (Consultat: 11/10/2022)

mesures per prevenir les violacions i reparar els danys causats; (ii) les obligacions de l'estat d'origen de les empreses d'assessorar, orientar i informar les empreses dels riscos legals i de reputació que enfronten i d'adoptar altres mesures per prevenir les violacions de drets humans; (iii) aclarir la responsabilitat de les empreses en matèria de drets humans i exigir el desenvolupament de processos de diligència deguda per prevenir les violacions del dret internacional⁵³. El 2022, el grup transnacional va publicar "Heightened Human Rights Due Diligence for business in conflict-affected contexts: A guide" on va proporcionar pautes pràctiques perquè les empreses puguin dur a terme processos de diligència deguda amb indicacions específiques per a contextos d'ocupació militar. No obstant això, malgrat aquests esforços, la participació del Grup de Treball en la investigació i actualització d'empreses a la Base de Dades de l'ONU ha estat molt limitada⁵⁴.

La interferència política torna a retardar l'actualització de la Base de Dades. L'actualització de la llista és un aspecte crucial del mandat del Consell de Drets Humans, ja que la seva publicació anual tenia com a objectiu canviar el comportament empresarial i desincentivar la inversió i les operacions econòmiques en els assentaments. Aquests endarreriments menystenen aquestes aspiracions i afecten encara més negativament aquelles empreses que han pres mesures per prevenir violacions de drets humans i cessar les seves activitats als TPO. La discussió actual se centra en els recursos financers per actualitzar la Base de Dades anualment⁵⁵. Algunes veus interpreten que la Resolució només incloïa recursos per a la primera publicació, però no per a la seva actualització recurrent en els anys següents.

En qualsevol cas, aquests pretextos no ajuden les empreses a prendre seriosament els riscos corporatius que comporta estar a la Base de Dades. Moltes de les empreses actualment inscrites a la llista continuen les seves operacions i no semblen preocupades pels riscos que podrien enfrontar. Tot això es deu a la manca o dèbil actuació per part dels estats d'origen d'aquestes empreses. Algunes administracions públiques han pres tímidament algunes mesures, però encara queda molt camí per recórrer.

En aquest procés, la mobilització social i la implicació de la societat civil organitzada és fonamental per incloure aquest instrument en l'agenda pública, especialment en aquells països on resideixen les seus de les empreses registrades a la Base de Dades. No obstant això, segons algunes de les organitzacions socials entrevistades, cada vegada hi ha

53 Working Group on the issue of human rights and transnational corporations and other business enterprises (2014). "Statement on the implications of the Guiding Principles on Business and Human Rights in the context of Israeli Settlements in the Occupied Palestinian Territory". Naciones Unidas. Disponible: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Business/OPTStatement6June2014.pdf> (consultat: 11/10/2022)

54 UNDP (2022), *Heightened Human Rights Due Diligence for Business in Conflict-Affected Contexts: A Guide*. Disponible a: <https://www.undp.org/publications/heightened-human-rights-due-diligence-business-conflict-affected-contexts-guide> (consultat: 11/10/2022)

55 Per obtenir més informació, consulta. <https://media.un.org/en/asset/k1u/k1upnr330y> (1:20')

menys esperança en la utilitat de la Base de Dades i s'està començant a prestar més atenció a la Comissió d'Investigació internacional i independent nomenada pel Consell de Drets Humans el 27 de maig de 2021, mitjançant la Resolució A/HRC/RES/S-30/1⁵⁶, per investigar totes les violacions del DIH i del dret internacional dels drets humans cometes als TPO des d'abril de 2021.

56 Resolució del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides A/HRC/RES/S-30/1. Disponible a: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G21/114/99/pdf/G2111499.pdf?OpenElement> (consultat: 11/10/2022)

5. Impacte

Un dels aspectes positius de la Base de Dades va ser el procés de consulta amb els estats, les empreses i la societat civil. Almenys 188 empreses van rebre notificacions sobre les seves possibles implicacions en els assentaments per tal de respondre amb aclariments i informació addicional. Segons l'Oficina de l'ACNUDH, van establir processos d'intercanvi d'informació i diàleg amb les empreses⁵⁷. No obstant això, algunes empreses com TripAdvisor van declarar públicament que no havien estat contactades per membres de l'Oficina⁵⁸, altres com JC Bamford van declarar que no estaven involucrades en les activitats informades en l'informe, mentre que altres es van negar a fer comentaris, com és el cas d'AirBnB⁵⁹.

La publicació de la Base de Dades va tenir una bona acollida per part de diversos estats membres. Fins i tot els països més reticents a publicar aquesta llista d'empreses van fer comunicacions i notes aclaridores per identificar les principals conseqüències de les activitats econòmiques en els assentaments il·legals d'Israel. El Regne Unit, per exemple, va publicar el febrer de 2022 les directrius "Overseas business risk: The Occupied Palestinian Territories", on detallaven les principals Resolucions de les Nacions Unides aplicables a les activitats empresarials als TPO, inclòs el mandat 31/36 de la Base de Dades. Tot i no detallar les responsabilitats específiques de les seves empreses, la nota explicativa proporciona dades específiques del context i algunes polítiques desenvolupades pel govern britànic per limitar la importació de productes dels TPO⁶⁰.

Més enllà de les mesures d'informació i diàleg amb les empreses, algunes administracions públiques han explorat la possibilitat d'incorporar la Base de Dades com a element constitutiu dels processos de contractació pública responsable. Segons els experts en dret administratiu, les resolucions de les Nacions Unides poden esdevenir una clàusula d'exclusió d'una licitació pública: "la Base de Dades ha de ser tinguda en compte pels òrgans de contractació, ja que contindrà informació molt valuosa sobre aquelles empreses que estan cometent violacions de drets humans i que, per tant, haurien de ser excloses dels processos de licitació"⁶¹. També s'han fet propostes concretes per a ser utilitzades

57 Per a més informació consulta la Resolució A/HRC/37/39; <https://www.theguardian.com/world/2017/sep/28/un-human-rights-warning-letter-firms-palestine-territories-occupied-israel>

58 Gearan, A. (2017). Op. Cit.

59 AP (2020). "UN list targets firms linked to Israeli settlement". Egypt Independent. Disponible a: <https://egyptindependent.com/un-list-targets-firms-linked-to-israeli-settlements/> (consultat: 11/10/2022)

60 Per obtenir més informació, consulta: <https://www.gov.uk/government/publications/overseas-business-risk-palestinian-territories/overseas-business-risk-the-occupied-palestinian-territories>

61 Tornos, J., Fernández de Losada, A., Calvete, A., Ambrós, J., (2017). "Guia per a la protecció i promoció dels drets humans en la contractació pública." Novact, Suds. Disponible a: <http://993responsable.org/desca-rega/guia-de-compra-publica-responsable-cat/>

de manera vinculant mitjançant processos de contractació, concretament per als articles 71, 72, 73 i 201 de la Llei 9/2017 de Contractació Pública⁶². Aquestes propostes podrien ser equivalents en altres països de la Unió Europea tenint en compte que la llei de contractació pública espanyola prové de la Directiva 24/2014. En una línia similar, l'Ajuntament de Barcelona ha establert alguns mecanismes com les declaracions responsables mitjançant les quals les empreses licitadores certifiquen que no realitzen activitats ni intervenen en operacions amb tercers contràries al dret internacional en general, i al DIH en particular⁶³.

La Base de Dades també va provocar la reacció d'altres organismes i actors de les Nacions Unides. L'exrelator especial de l'ONU sobre la situació dels drets humans al territori palestí ocupat des de 1967, Michael Lynk, va aplaudir la publicació de la Base de Dades: "Aquests assentaments israelians es basen en l'activitat econòmica de desenes d'empreses israelianes i estrangeres (...). Sense aquestes inversions, magatzems, fàbriques, acords de subministrament i compra d'empreses, operacions bancàries i serveis de suport, moltes de les liquidacions no serien sostenibles ni en l'àmbit financer ni en l'operacional. I sense els assentaments, l'ocupació israeliana des de fa cinc dècades perdria la seva raó de ser colonial [traducció de l'autor]"⁶⁴. El professor Lynk va requerir a més que el Pla de Pensions del Govern Local del Regne Unit (LGPS, per les seves sigles en anglès) es despregués de les empreses que figuren a la Base de Dades⁶⁵.

La Base de Dades ha de ser tinguda en compte pels òrgans de contractació, ja que contindrà informació molt valuosa sobre aquelles empreses que estan cometent violacions de drets humans i que, per tant, haurien de ser excloses dels processos de licitació.

62 Vegeu: Acuña, F. (2022) *De les resolucions i sentències a la protecció real dels Drets Humans*. (p. 46 et seq.). Novact, Suds Disponible a: <https://www.odhe.cat/de-les-resolucions-i-sentencies-a-la-proteccio-real-dels-drets-humans/>

63 "Model de Declaració Responsable pel que fa al compliment dels Drets Humans i la Dignitat Humana". Comunicació interna de l'Ajuntament de Barcelona. Document no públic.

64 Nacions Unides (2020). "UN expert applauds database, says Israeli settlements deprive Palestinians 'land base for genuine state and viable economy'". Disponible a: <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2020/02/un-expert-applauds-database-says-israeli-settlements-deprive-palestinians?LangID=E&NewsID=25558> (consultat: 11/10/2022)

65 Per obtenir més informació, consulta: <https://www.pensions-expert.com/DB-Derisking/LGPS-urged-to-divest-from-Israeli-settlement-economy?ct=true>

En aquest sentit, des de la publicació del Mandat de les Nacions Unides per a la creació de la Base de Dades, almenys 10 entitats financeres han desinvertit en empreses amb activitats als TPO. El juny de 2020, el fons de pensions més gran dels Països Baixos, l'ABP, va anunciar la desinversió de 75 milions d'euros dels bancs israelians Leumi i Hapoalim⁶⁶. Aquesta decisió va ser seguida per altres fons de pensions nòrdics com ara el Government Pension Fund Global, (Noruega), el Kommunal Landspensjonskasse – KLP- (Noruega) i l'Storebrand (Noruega), que també van desinvertir en les empreses que figuren a la Base de Dades de l'ONU⁶⁷. Un any més tard, el fons de pensions més gran de Noruega, KLP, va anunciar: “A partir del juny de 2021, KLP i KLP Funds (KLP) han decidit excloure 16 empreses de les seves carteres d'inversió com a part d'una desinversió basada en la deguda diligència. Segons l'avaluació de KLP, **existeix un risc inacceptable** que les empreses excloses contribueixin a les violacions dels drets humans en situacions de guerra i conflicte a través dels seus vincles amb els assentaments israelians a la Cisjordània ocupada. KLP també ha exclòs prèviament empreses vinculades a la barre-

Creiem que és incompatible amb els nostres valors que el gelat de Ben & Jerry's es vengui al Territori Palestí Ocupat (TPO). També escoltem i reconeixem les preocupacions que ens comparteixen els nostres seguidors i col·laboradors de confiança.

ra de Cisjordània o als assentaments israelians. KLP ha tingut inversions en les empreses que han estat excloses des de juny de 2021 [traducció de l'autor]”⁶⁸. El mecanisme de deguda diligència de KLP pel qual 16 empreses van ser excloses de les seves inversions es va basar en la Base de Dades, entenent que aquest instrument s'ha desenvolupat amb evidència fiable. Tot i que KLP va afirmar tenir inversions en 26 de les empreses, va decidir excloure 16 empreses del sector bancari, telecomunicacions, construcció, energia, seguretat i comunicacions per ser un actor necessari per al manteniment dels assentaments il·legals.

La diplomàtica palestina Dima Asfour explica que la Base de Dades afecta la reputació i la imatge de les empreses, aspectes fonamentals per a moltes corporacions. En aquesta línia, després de la publicació, algunes de les empreses transnacionals més importants

La diplomàtica palestina Dima Asfour explica que la Base de Dades afecta la reputació i la imatge de les empreses, aspectes fonamentals per a moltes corporacions. En aquesta línia, després de la publicació, algunes de les empreses transnacionals més importants

66 Per obtenir més informació, consulta: <https://bdsmovement.net/news/biggest-dutch-pension-fund-abp-divests-from-israeli-banks>

67 Don't Buy Into Occupation (2021). Exposing the financial flows into Illegal Israeli Settlements. Disponible a: https://dontbuyintooccupation.org/wp-content/uploads/2021/10/DBIO-report-DEF_aangepast.pdf (consultat: 11/10/2022)

68 Per obtenir més informació, consulta: <https://www.klp.no/en/corporate-responsibility-and-responsible-investments/exclusion-and-dialogue/Decision%20to%20exclude%20companies%20with%20links%20to%20Israeli%20settlements%20in%20the%20West%20Bank.pdf>

que figuren a la Base de Dades van decidir retirar-se dels TPO. El juliol de 2021, la famosa empresa de gelats Ben and Jerry's va anunciar que cessava les seves activitats als TPO: "Creiem que és incompatible amb els nostres valors que el gelat de Ben & Jerry's es vengui al Territori Palestí Ocupat (TPO). També escoltem i reconeixem les preocupacions que ens comparteixen els nostres seguidors i col·laboradors de confiança [traducció de l'autor]»⁶⁹. Per a Al-Haq, la comunicació va demostrar la responsabilitat de l'empresa de complir amb les seves obligacions internacionals en matèria de drets humans, fet que indica la relació de la seva decisió amb la publicació del seu nom a la Base de Dades⁷⁰. El juny de 2022, l'empresa alimentària General Mills, cotitzada a la Base de Dades de l'ONU, també va anunciar la seva desinversió d'Israel, tot i que en aquest cas va justificar la seva decisió per raons estratègiques de mercat⁷¹. Al-Haq va desenvolupar l'informe el 2019. "Atarot Settlement The Industrial Key in Israel 's Plan to Permanently Erase Palestine", en col·laboració amb les organitzacions catalanes Suds i Novact (ambdues entitats responsables de l'Observatori de Drets Humans i Empreses a la Mediterrània - ODHE), on va analitzar les activitats empresarials a la zona industrial de l'assentament israelià d'Atarot on l'empresa General Mills produïa a través de la filial Pillsbury⁷².

En els casos de desinversió esmentats anteriorment cal destacar el paper fonamental que exerceix la societat civil organitzada. El moviment global de Boicot, Desinversions i Sancions (BDS) contra Israel ha coordinat o facilitat moltes de les campanyes nacionals amb xarxes i organitzacions locals. Les campanyes en curs contra el LPGS al Regne Unit⁷³ o els aclariments de Ben & Jerry's sobre les "possibles" pressions rebudes pel BDS⁷⁴, són exemples clars d'aquestes tendències. En aquesta línia, la Base de Dades s'ha convertit en un instrument més per reforçar els arguments dels grups socials en els processos de diàleg amb representants de governs, empreses transnacionals, institucions financeres i altres institucions socials. La decisió de l'associació d'estudiants més important de la Universitat de la Colúmbia Britànica al Canadà, el Consell de l'AMS, d'acordar el març de 2022 exigir al Consell d'Administració de la universitat desinvertir en 9 empreses segons la Base de Dades de l'ONU⁷⁵ és un clar exemple de la utilitat de l'instrument per continuar exigint el respecte als drets humans i el DIH als TPO.

69 Per obtenir més informació, consulta: <https://www.generalmills.com/news/stories/an-update-on-general-mills-joint-venture-in-israel>

70 https://www.alhaq.org/cached_uploads/download/2021/06/10/atarot-unlocked-1623310412.pdf (p.23-24)

71 Per obtenir més informació, consulta: <https://www.benjerry.com/about-us/media-center/opt-statement>

72 Kathryn Ravey, (investigadora jurídica d'Al-Haq), entrevista a l'autora, en línia, 30 d'agost de 2022

73 Per obtenir més informació, consulta: <https://lqpsdivest.org/>

74 Per obtenir més informació, consulta: <https://www.benjerry.com/about-us/media-center/opt-statement>

75 Per obtenir més informació, consulta: <https://ubyssey.ca/news/ams-council-votes-to-urge-ubc-to-divest-from-companies-complicit-in-palestinian-human-rights-violations/>

Almost 250 organisations have urged Ben & Jerry's to stop sales in illegal Israeli settlements and publicly oppose Israel's occupation (MEE/illustration by Mohamad Elaasar)

Imatge 2: Campanya internacional de desinversions contra Ben & Jerry's⁷⁶.

Finalment, el desenvolupament i l'èxit de la Base de Dades sobre activitats econòmiques il·lícites a la TPO per evitar que les empreses transnacionals violin els drets humans també és una oportunitat per dissenyar eines similars en altres zones de conflicte com va succeir al conflicte de Myanmar. La investigadora del CIHR Elizabeth J. Rghebi sosté que “la Base de Dades de l'ONU i l'informe de la Missió d'Investigació de l'ONU a Myanmar són avenços significatius en els esforços internacionals per aturar l'explotació corporativa en situacions d'ocupació i conflicte, que sovint estan plenes de violacions dels drets humans i d'impunitat dels drets humans”⁷⁷.

⁷⁶ Imatge extreta de: <https://www.middleeasteye.net/news/progressive-ice-cream-ben-jerry-freezes-when-it-comes-palestine>

⁷⁷ Elizabeth Rghebi (investigadora de l'Institut de Drets Humans del Caire), entrevista a l'autora, en línia, 22 de juliol de 2022

6. Notes estratègiques per a l'ús de la base de dades

Segons les fonts entrevistades, la Base de Dades podria actualitzar-se en els propers mesos, tot i que no s'esperen canvis substancials en la llista, sinó breus modificacions com l'eliminació de les empreses transnacionals que han desinvertit als TPO. No obstant això, algunes organitzacions palestines esperen l'arribada del nou Comissionat de Drets Humans a les Nacions Unides per conèixer la tendència que podria prendre finalment l'instrument. En qualsevol cas, organitzacions com Al-Haq, SOMO o la mateixa ODHE estan treballant per presentar nous casos a l'Oficina de l'ACNUDH, com els sistemes de seguretat israelians Psagot, WSP o Magal. El cas de l'empresa CAF ja ha estat presentat a l'ACNUDH per 31 organitzacions de drets humans a tenir en compte a la pròxima actualització⁷⁸. Els processos de recerca estan combinant la identificació de les institucions financeres que proporcionen fons o crèdits per al desenvolupament de projectes d'inversió i operacions empresarials, així com els impactes en els drets humans i el medi ambient. Les organitzacions amb experiència en l'ús de la Base de Dades apunten als següents aspectes estratègics:

La investigació de l'empresa i les seves operacions al TPO

En primer lloc, és útil considerar el procés d'investigació de l'empresa en qüestió, com un procés d'acumulació de dades sobre el seu impacte en els drets humans i el medi ambient, i la seva relació amb el manteniment i la perpetuació dels assentaments il·legals israelians. Per exemple, Al-Haq fa un seguiment sistemàtic de l'impacte de l'empresa Mekorot en termes de confiscació de terres i destrucció de la infraestructura hídrica palestina, com ara pous. Aquestes dades permeten analitzar la magnitud i l'evolució de l'impacte. També és important fer un seguiment de l'ecosistema financer i de la cadena de subministrament que permet el desenvolupament dels projectes d'inversió de les empreses.

La metodologia de recerca s'hauria d'emmarcar dins dels paràmetres del mandat de la Base de Dades com el tipus d'activitats en assentaments il·legals, però pot ser més flexible en el mètode de recollida de dades, per a això és útil tenir en compte les metodologies d'avaluacions d'impacte en drets humans, tant en els seus principis essencials com en

78 Vegeu: <https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/noticias/noticia/articulo/onu-debe-incluir-a-la-empresa-espanola-caf-en-la-base-de-datos-de-empresas-que-operan-en-los-asentamientos-ilegales-israelies/>

les⁷⁹ fases de treball amb l'objectiu de dur a terme un procés que permeti la participació i l'empoderament de les comunitats afectades⁸⁰.

L'informe final ha d'incloure els resultats d'aquesta anàlisi d'impacte sobre el medi ambient i la comunitat, incloent-hi fotografies, testimonis i altres proves que justifiquin les violacions dels drets humans. L'informe ha d'anar acompanyat d'un estudi jurídic que identifiqui les normes vulnerades pel dret internacional, així com d'un estudi de l'empresa que inclogui la seva estructura corporativa, història d'activitats econòmiques i presència als TPO, beneficis econòmics, entre d'altres; metodologia de recerca; organitzacions participants, i recomanacions finals.

Interlocució amb l'empresa

Durant el procés d'investigació, organitzacions com SOMO consideren imprescindible posar-se en contacte amb l'empresa en qüestió abans de continuar amb la presentació de l'informe o altres accions polítiques o legals. En aquest diàleg és important recordar a l'empresa el mandat de la Base de Dades de les Nacions Unides, el marc jurídic internacional aplicable a la situació d'ocupació militar a Palestina, les responsabilitats de l'empresa segons els PRNU i els riscos corporatius⁸¹. Com hem observat en casos de desinversió d'empreses i entitats financeres internacionals, aquest diàleg pot ser especialment útil, ja que els riscos reputacionals són un aspecte crucial per a moltes empreses, especialment aquelles que estan més exposades a accions de boicot al consumidor. Les comunicacions amb l'empresa es poden realitzar a través de diferents canals com comunicacions escrites, mitjans telemàtics o reunions físiques. En tot cas, és clau registrar les comunicacions i incorporar les respostes, o la manca d'aquestes, en l'informe per a l'Oficina de l'ACNUDH.

79 Harrison, J. (2011). Human rights measurement: reflections on the current practice and future potential of human rights impact assessment. *Journal of Human Rights Practice*, 3(2), 162-187.

80 González, A. (2014). *Evaluating the Human Rights Impact on Investment Projects. Background, Best Practices and Opportunities*. Poder.

81 Per obtenir més informació, consulta: <https://www.international-alert.org/publications/red-flags-liability-risks-companies-high-risk-zones/>

Campanya de sensibilització al voltant de la presentació de l'informe

Una estratègia d'incidència eficaç en el Consell de Drets Humans de les Nacions Unides per a l'actualització de la Base de Dades i la incorporació de noves empreses és acompanyar la presentació dels informes amb campanyes de sensibilització i mobilització social. La campanya contra les activitats empresarials de la corporació espanyola CAF és un bon exemple en aquest sentit. La campanya va comptar amb el suport de més de 30 organitzacions internacionals de drets humans, xarxes i sindicats⁸², inclòs el comitè sindical de CAF a Besain, el lloc de producció d'equips de tren lleuger a Jerusalem Est⁸³. Mitjans de comunicació nacionals⁸⁴ i internacionals es van fer ressò de la campanya i nombrosos actors polítics van donar suport a la presentació de l'empresa i a la seva incorporació a la Base de Dades.

Incidència la política en l'estat d'origen de l'empresa

L'estat d'Israel, com a potència ocupant, és el principal responsable de l'impacte en els drets humans de les empreses transnacionals i de la seva jurisdicció que operen als TPO, tal com indica la Resolució 31/36 de les Nacions Unides, que requereix que l'ACNUDH desenvolupi la Base de Dades. No obstant això, en absència d'actuació per complir amb les seves obligacions internacionals, els estats membres de les nacions i signataris de l'Estatut de Roma estan obligats a promoure el DIH entre els seus ciutadans i empreses privades en contextos de conflicte armat i ocupació. Per tant, els estats d'origen de la companyia amb activitats il·legals en assentaments israelians als TPO són un objectiu prioritari en les accions de promoció. Aquestes accions, i els seus missatges polítics, també es poden articular amb el compliment de l'instrument PRNU, aprovat per consens pels estats membres i que estableix obligacions relatives als estats en aquest sentit, especialment en les activitats de les seves empreses en contextos d'alt risc, com els conflictes armats i l'ocupació. La guia desenvolupada per SOMO per a l'ús dels PRNU com a eina de recerca i promoció pot ser molt útil. Recentment, el Comitè de la Causa Àrab ha iniciat un procés de consulta amb el Punt Nacional de Contacte Espanyol sobre la presència de CAF en territori ocupat i la seva aliança amb l'empresa Saphir, esmentada

82 Per obtenir més informació, consulta: <https://www.somo.nl/un-blacklist-construction-company-caf/>

83 EFE (2019)- "El comité reitera su petición a CAF de retirarse del proyecto en Jerusalén". *El Confidencial*. Disponible a: https://www.elespanol.com/invertia/economia/20191008/comite-reitera-peticion-caf-retirarse-proyecto-jerusalen/435207831_0.html (consultat: 11/10/2022)

84 Sanz, J.C., González, M. (2020). "La construcción del tren español en la Palestina ocupada, bajo la lupa internacional". *El País*. Disponible: <https://elpais.com/espana/2020-12-18/la-construccion-del-tren-espanol-en-la-palestina-ocupada-bajo-la-lupa-internacional.html> (consultat: 11/10/2022)

a la Base de Dades. De moment, el Punt Nacional de Contacte ha manifestat obertament que l'empresa espanyola no ha dut a terme un procediment de diligència deguda adequada a la situació de vulneració de drets existents als TPO⁸⁵. Tot i que hi ha evidència de conseqüències vinculants o mesures a prendre per part d'Espanya, la PNC ha demanat a CAF que encarregui un informe independent per determinar quines són i seran les conseqüències del projecte econòmic, així com una avaluació de mitigació.

Contrarestar les activitats polítiques corporatives

En aquests processos d'incidència política-social, les organitzacions de la societat civil i els activistes xocaran amb els interessos de les poderoses empreses transnacionals. El projecte Mind the Gap detalla estratègies específiques per frenar les estratègies corporatives de captura democràtica, *lobbying* a les institucions públiques, la construcció d'un marc de negociació de les seves responsabilitats en matèria de drets humans o la distracció dels grups d'interès, entre d'altres.

85 Vegeu: Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. Cas E-0009. Disponible a: https://comercio.gob.es/InversionesExteriores/PNCLD/Casos_tratados_PNCs/Documents/Caso-E-00009.pdf

7. Recomanacions per al desenvolupament de la base de dades

Les següents propostes són fruit del procés de consulta amb organitzacions palestines i internacionals especialitzades en la defensa dels drets humans, així com de les anàlisis realitzades per l'ODHE.

Recomanacions adreçades als organismes pertinents de les Nacions Unides:

1. **Garantir el compliment del mandat mitjançant l'establiment d'un grup d'experts independents amb pressupostos regulars per complir amb les actualitzacions anuals.** La Missió Diplomàtica de Palestina davant les Nacions Unides afegeix la necessitat d'elaborar una nova resolució que aclareixi aquestes contribucions econòmiques;
2. **Reforçar l'òrgan normatiu de la Base de Dades per convertir-la en un instrument de seguiment eficaç⁸⁶,** amb criteris explícits i objectius que permetin incorporar empreses amb activitats econòmiques en altres espais de l'ocupació militar a Palestina⁸⁷; criteris sobre la naturalesa i proximitat dels impactes per determinar la gravetat i freqüència de la vulneració dels drets humans, així com altres modalitats de transaccions empresarials que permetin, facilitin o contribueixin, directament o indirectament, a l'existència i manteniment dels assentaments.
3. **Incloure responsabilitats extraterritorials específiques perquè els estats d'origen** estableixin mesures que obliguin les seves empreses a respectar el dret internacional aplicable i prevenir les violacions dels drets humans als TPO.
4. **Augmentar la transparència en l'aplicació de criteris metodològics** en el seguiment, inclusió o exclusió d'una empresa a la Base de Dades, incloent-hi l'accés de la societat civil als perfils detallats de l'empresa;
5. **Millorar els sistemes de visualització de la Base de Dades i registre d'informes** per part de la societat civil amb models de lliurament i dades desagregades.

86 Azarova, V. (2018). Op. Cit.

87 Per obtenir més informació, consulteu: <https://cihrs.org/wp-content/uploads/2020/11/Annual-update-of-UN-database-critical-to-ensuring-corporate-respect-for-human-rights.docx.pdf>; <https://cihrs.org/civil-society-calls-for-annual-updates-of-database-on-corporate-involvement-in-israeli-settlements/?lang=en>

Recomanacions adreçades a institucions públiques:

6. **Garantir la independència de l'ACNUDH** i facilitar la seva recerca, manteniment i actualització de la Base de Dades;
7. **Dissenyar i executar les mesures informatives, d'investigació, financeres, fiscals, legals i administratives** per evitar que les empreses sota la seva jurisdicció participin en activitats il·legals als TPO⁸⁸.
8. **Utilitzar la contractació pública com a eina per garantir el compliment del dret internacional** per part del sector empresarial, i concretament l'adopció de la Base de Dades per a clàusules que prohibeixin la contractació d'empreses inscrites en aquesta i condicions especials d'execució⁸⁹;
9. **Incorporar els PRNU als marcs reguladors nacionals** per reforçar els processos de deguda diligència en contextos d'alt risc.

Recomanacions adreçades a empreses i entitats financeres:

10. **Desenvolupar processos sòlids i previs de deguda diligència** que incloguin mecanismes de participació de les comunitats potencialment afectades, considerant els **principis d'immitigabilitat**;
11. **Abstenir-se de dur a terme operacions comercials i/o col·laborar amb empreses de tercers en assentaments israelians al TPO**;
12. **Desinvertir en empreses que desenvolupen activitats econòmiques en assentaments il·legals al TPO**.

88 En el cas d'Espanya, es recomana especialment enviar a les institucions públiques i als ciutadans la nota informativa del MAUC: "Possibles implicacions per als ciutadans i les empreses de la Unió Europea de les activitats econòmiques i financeres en els assentaments". Disponible a: : <http://www.exteriores.gob.es/Portal/es/PoliticaExteriorCooperacion/DerechosHumanos/Documents/Plan%20de%20Acci%C3%B3n%20Nacional%20de%20Empresas%20y%20Derechos%20Humanos.pdf>

89 Acuña, F. (2022).

Organitzacions dirigides a la societat civil:

13. **Reforçar la mobilització social per promoure l'ús i el desenvolupament de la Base de Dades de les Nacions Unides tant en l'àmbit internacional com el nacional**, per influir en el Consell de Nacions de Drets Humans, l'ACNUDH, així com en els estats d'origen i territorials per prendre mesures efectives contra les empreses que figuren a la Base de Dades.
14. **Avançar en els processos d'investigació de les empreses amb presència al TPO** per denunciar les seves activitats il·legals als assentaments israelians i incorporar-les a la Base de Dades de les Nacions Unides.

Annex 1⁹⁰ - Base de dades de les 112 empreses distribuïdes per sectors industrials i mides de corporacions

Taula adaptada de la base de dades Visualizing Palestine.

Núm.	Empresa	Sector industrial	Tipus d'incompliment	Beneficis en USD	País d'origen
1	Afikim Public Transportation Ltd.	Transport	Infraestructura	50M\$-100M\$	Israel
2	Airbnb Inc.	Turisme	Infraestructura	1MM\$+	Estats Units
3	American Israeli Gas Corporation Ltd.	Energia	Múltiples violacions	100M\$-500M\$	Israel
4	Amir Marketing and Investments in Agriculture Ltd.	Agroindústria	Extracció de recursos	100M\$-500M\$	Israel
5	Amos Hadar Properties and Investments Ltd.	Immobilària/Construcció	Extracció de recursos	5M\$-10M\$	Israel
6	Angel Bakeries	Alimentació	Múltiples violacions	10M\$-50M\$	Israel
7	Archivists Ltd.	Serveis de la indústria	Extracció de recursos	50M\$-100M\$	Israel
8	Ariel Properties Group	Immobilària/Construcció	Infraestructura	Sense informació	Israel
9	Ashtrom Industries Ltd.	Immobilària/Construcció	Extracció de recursos	500M\$-1MM\$	Israel
10	Ashtrom Properties Ltd.	Immobilària/Construcció	Extracció de recursos	500M\$-1MM\$	Israel
11	Avgol Industries 1953 Ltd.	Serveis de la indústria	Extracció de recursos	100M\$-500M\$	Israel
12	Bank Hapoalim B.M.	Banc	Múltiples violacions	1MM\$+	Israel
13	Banc Leumi Le-Israel B.M.	Banc	Múltiples violacions	1MM\$+	Israel
14	Bank of Jerusalem Ltd.	Banc	Múltiples violacions	100M\$-500M\$	Israel
15	Beit Haarchiv Ltd.	Serveis de la indústria	Extracció de recursos	Sense informació	Israel
16	Bezeq, la Corporació de Telecomunicacions d'Israel, Ltd.	Telecomunicacions	Múltiples violacions	1MM\$+	Israel
17	Booking.com B.V.	Turisme	Infraestructura	1MM\$+	Països Baixos
18	C Mer Industries Ltd.	Tecnologia de seguretat	Vigilància	10M\$-50M\$	Israel
19	Café Café Israel Ltd.	Alimentació	Múltiples violacions	100M\$-500M\$	Israel
20	Calibre 3	Seguretat	Múltiples violacions	Sense informació	Israel
21	Cellcom Israel Ltd.	Telecomunicacions	Múltiples violacions	1MM\$+	Israel
22	Cherriessa Ltd.	Agroindústria	Extracció de recursos	Sense informació	Israel
23	Chish Nofei Israel Ltd.	Immobilària	Extracció de recursos	Sense informació	Israel
24	Citadis Israel Ltd.	Transport	Múltiples violacions	10M\$-50M\$	Israel
25	Comasco Ltd.	Construcció	Construcció	1MM\$+	Israel

90 Vegeu: <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2020/02/un-rights-office-issues-report-business-activities-related-settlements>

Núm.	Empresa	Sector industrial	Tipus d'incompliment	Beneficis en USD	País d'origen
26	Darban Investments Ltd.	Immobil·ària/Construcció	Extracció de recursos	1MM\$+	Israel
27	Delek Group Ltd.	Energia	Múltiples violacions	100M\$-500M\$	Israel
28	Delta Israel	Tèxtil	Extracció de recursos	1MM\$+	Israel
29	Dor Alon Energy a Israel 1988 Ltd.	Energia	Múltiples violacions	1MM\$+	Israel
30	Egis Rail	Transport	Infraestructura	1MM\$+	França
31	Egged, Israel Transportation Cooperative Society, Ltd.	Transport	Infraestructura	500M\$-1MM\$	Israel
32	Energix Renewable Energies Ltd.	Energia	Extracció de recursos	10M\$-50M\$	Israel
33	EPR Systems Ltd.	Tecnologia	Múltiples violacions	10M\$-50M\$	Israel
34	Extal Ltd.	Construcció	Extracció de recursos	50M\$-100M\$	Israel
35	Expedia Group Inc.	Turisme	Infraestructura	1M\$-5M\$	Estats Units
36	Field Produce Ltd.	Agroindústria	Extracció de recursos	10M\$-50M\$	Israel
37	Field Produce Marketing Ltd.	Agroindústria	Extracció de recursos	10M\$-50M\$	Israel
38	First International Bank of Israel Ltd.	Banc	Múltiples violacions	500M\$-1MM\$	Israel
39	Galshan Shvakim Ltd.	Seguretat	Múltiples violacions	5M\$-10M\$	Israel
40	General Mills Israel Ltd.	Agroindústria	Extracció de recursos	1MM\$+	Israel
41	Hadiklaim Israel Date Growers Cooperative Ltd.	Agroindústria	Extracció de recursos	50M\$-100M\$	Israel
42	Hot Mobile Ltd.	Telecomunicacions	Infraestructura	100M\$-500M\$	Israel
43	Hot Telecommunications Systems Ltd.	Telecomunicacions	Infraestructura	1MM\$+	Israel
44	Industrial Buildings Corporation Ltd.	Immobil·ària	Extracció de recursos	100M\$-500M\$	Israel
45	Israel Discount Bank Ltd.	Banc	Múltiples violacions	1MM\$+	Israel
46	Israel Railways Corporation Ltd.	Transport	Múltiples violacions	1MM\$+	Israel
47	Italek Ltd.	Agroindústria	Múltiples violacions	Sense informació	Israel
48	JC Bamford Excavators Ltd.	Construcció	Construcció	1M\$-5M\$	Regne Unit
49	Jerusalem Economy Ltd.	Immobil·ària	Extracció de recursos	500M\$-1MM\$	Israel
50	Kavim Public Transportation Ltd.	Transport	Infraestructura	100M\$-500M\$	Israel
51	Lipski Installation and Sanitation Ltd.	Construcció	Extracció de recursos	1MM\$+	Israel
52	Matrix IT Ltd.	Tecnologia de seguretat	Múltiples violacions	500M\$-1MM\$	Israel
53	Mayer Davidov Garages Ltd.	Militar	Múltiples violacions	1MM\$+	Israel

Núm.	Empresa	Sector industrial	Tipus d'incompliment	Beneficis en USD	País d'origen
54	Mekorot Water Company Ltd.	Energia	Extracció de recursos	100M\$-500M\$	Israel
55	Mercantil Discount Bank Ltd.	Banc	Múltiples violacions	100M\$-500M\$	Israel
56	Merkavim Transportation Technologies Ltd.	Transport	Infraestructura	50M\$-100M\$	Israel
57	Mizrahi Tefahot Bank Ltd.	Banc	Múltiples violacions	1MM\$+	Israel
58	Modi'a Ezrachi Group Ltd.	Seguretat	Múltiples violacions	1MM\$+	Israel
59	Mordechai Aviv Taasiot Beniyah 1973 Ltd.	Construcció	Extracció de recursos	100M\$-500M\$	Israel
60	Motorola Solutions Israel Ltd.	Tecnologia de seguretat	Vigilància	500M\$-1MM\$	Israel
61	Municipal Bank Ltd.	Banc	Finances	Sense informació	Israel
62	Naaman Group Ltd.	Immobilària/Construcció	Múltiples violacions	Sense informació	Israel
63	Nof Yam Security Ltd.	Seguretat	Múltiples violacions	Sense informació	Israel
64	Ofertex Industries 1997 Ltd.	Tèxtil	Extracció de recursos	Sense informació	Israel
65	Opodo Ltd.	Turisme	Infraestructura	100M\$-500M\$	Regne Unit
66	Bank Otsar Ha-Hayal Ltd.	Banc	Múltiples violacions	Sense informació	Israel
67	Partner Communications Company Ltd.	Telecomunicacions	Múltiples violacions	500M\$-1MM\$	Israel
68	Paz Oil Company Ltd.	Energia	Múltiples violacions	1MM\$+	Israel
69	Pelegas Ltd.	Energia	Extracció de recursos	Sense informació	Israel
70	Pelephone Communications Ltd.	Telecomunicacions	Múltiples violacions	1MM\$+	Israel
71	Proffimat S.R. Ltd.	Maquinària industrial	Extracció de recursos	Sense informació	Israel
72	Rami Levy Chain Stores Hashikma Marketing 2006, Ltd.	Alimentació	Múltiples violacions	500M\$-1MM\$	Israel
73	Rami Levy Hashikma Marketing Communication, Ltd.	Màrqueting	Múltiples violacions	500M\$-1MM\$	Israel
74	Re/Max Israel	Immobilària	Infraestructura	100M\$-500M\$	Israel
75	Shalgal Food Ltd.	Alimentació	Extracció de recursos	Sense informació	Israel
76	Shapir Engineering and Industry Ltd.	Maquinària industrial	Múltiples violacions	1MM\$+	Israel
77	Shufersal Ltd.	Alimentació	Múltiples violacions	1MM\$+	Israel
78	Sonol Israel Ltd.	Energia	Múltiples violacions	500M\$-1MM\$	Israel
79	Superbus Ltd.	Transport	Infraestructura	100M\$-500M\$	Israel
80	Supergum Industries 1969 Ltd.	Maquinària industrial	Extracció de recursos	10M\$-50M\$	Israel

Núm.	Empresa	Sector industrial	Tipus d'incompliment	Beneficis en USD	País d'origen
81	Tahal Group International B.V.	Agroindústria	Infraestructura	100M\$-500M\$	Països Baixos
82	TripAdvisor Inc.	Turisme	Infraestructura	1MM\$+	Estats Units
83	Twitoplast Ltd.	Maquinària industrial	Extracció de recursos	10M\$-50M\$	Israel
84	Unikowsky Maoz Ltd.	Tèxtil	Extracció de recursos	5M\$-10M\$	Israel
85	YES	Comunicació	Infraestructura	1M\$-5M\$	Israel
86	Zakai Agricultural Know-how and inputs Ltd.	Agroindústria	Extracció de recursos	0M\$-1M\$	Israel
87	ZF Development and Construction	Construcció	Extracció de recursos	1M\$-5M\$	Israel
88	ZMH Hammermand Ltd.	Immobil·lària/Construcció	Extracció de recursos	1M\$-5M\$	Israel
89	Zorganika Ltd.	Agroindústria	Extracció de recursos	5M\$-10M\$	Israel
90	Zriha Hlavin Industries Ltd.	Maquinària industrial	Extracció de recursos	5M\$-10M\$	Israel
91	Alon Blue Square Israel Ltd.	Immobil·lària/Construcció	Múltiples violacions	100M\$-500M\$	Israel
92	Alstom S.A.	Transport	Múltiples violacions	1MM\$+	França
93	Altice Europe N.V.	Telecomunicacions	Infraestructura	1MM\$+	Països Baixos
94	Amnon Mesilot Ltd.	Transport	Infraestructura	100M\$-500M\$	Israel
95	Ashtrom Group Ltd.	Construcció	Extracció de recursos	500M\$-1MM\$	Israel
96	Booking Holdings Inc.	Turisme	Infraestructura	5M\$-10M\$	Estats Units
97	Brand Industries Ltd.	Serveis de la indústria	Extracció de recursos	Sense informació	Israel
98	Delta Galil Industries Ltd.	Serveis de la indústria	Extracció de recursos	1MM\$+	Israel
99	eDreams ODIGEO S.A.	Turisme	Infraestructura	10M\$-50M\$	Luxemburg
100	Egis S.A.	Transport	Infraestructura	1MM\$+	França
101	Electra Ltd.	Construcció	Infraestructura	100M\$-500M\$	Israel
102	Export Investment Company Ltd.	Construcció	Múltiples violacions	1M\$-5M\$	Israel
103	General Mills Inc.	Alimentació	Extracció de recursos	1MM\$+	Estats Units
104	Hadar Group	Immobil·lària/Construcció	Extracció de recursos	5M\$-10M\$	Israel
105	Hamat Group Ltd.	Serveis de la indústria	Extracció de recursos	50M\$-100M\$	Israel
106	Indorama Ventures P.C.L.	Energia	Extracció de recursos	Sense informació	Tailàndia
107	Kardan N.V.	Immobil·lària/Construcció	Infraestructura	1M\$-5M\$	Països Baixos
108	Mayer's Cars and Trucks Co. Ltd.	Transport	Infraestructura	1MM\$+	Israel
109	Motorola Solutions Inc.	Telecomunicacions	Vigilància	1MM\$+	Estats Units
110	Natoon Group	Serveis de la indústria	Múltiples violacions	100M\$-500M\$	Israel
111	Villar International Ltd.	Immobil·lària/Construcció	Extracció de recursos	5M\$-10M\$	Israel
112	Greenkote P.L.C.	Serveis de la indústria	Extracció de recursos	5M\$-10M\$	Regne Unit

NOVACT
Noviolència
Nonviolence
اللاعنف

suds Internacionalisme
Solidaritat
Feminismes

ODHE Observatori de
Drets Humans i Empreses
a la Mediterrània

Amb el suport financer de:

**Diputació
Barcelona**